

Risalelerde zimmî olan kâfirlerle, sulh halinde bulunduğunuz kâfirlerin hayatlarının İslamiyetçe mahfuz olduğu, koruma altına alındığı ifade ediliyor. Zimmî ne demektir?

İslâm ülkesindeki gayri müslim vatandaşlara ve azınlıklara "**zimmî**" denir. Zimmîler hakkında, "**Bizim için olan haklar onlara da vardır. Bize düşen vazifeler, onlara da vazifedir.**" denilmiştir. Bunlardan "**cizye**" adı verilen bir tür vergi alınır. Bununla, belli bir muhtariyete ve özel bir statüye sahip olurlar, korunurlar.

Şu bir tarihi realitedir ki, "**Zimmînin istifadesi, ödediğinden fazladır.**" **Zimmî**, cihadla mükellef değildir; askerlik görevinden muaftır. **Zimmî**, zekâtla da mükellef değildir, ama zekâtan yararlanabilir. Çünkü zekat, fakirin hakkıdır.

Zimmîler, inançta ve ibadette hürdürler. Mabedlerini tamir edebilirler, yenisini yapabilirler. Çanları çalar, bayramlarında haçlarıyla gezebilirler. Müslümanların, İslâm Devleti bünyesindeki azınlıklara tavrıyla, diğer milletlerin idareleri altındaki azınlıklara tavrı incelendiğinde, aralarında büyük bir mesafe olduğu görülecektir.

Müslümanların, gayri müslim azınlığa tavrıyla ilgili bazı nümuneler zikretmekte fayda görüyoruz. Hz. Peygamber (asm) şöyle buyurur:

"Kim bir zimmiye zulmetse veya gücünün üstünde bir mükellefiyet yüklese, ben onun hasmıyım." (Ebu Yusuf, Kitabu'l-harac, s. 135)

Hz. Ömer, yaşlı, âmâ bir dilenci görür. Onun ehl-i kitap bir yahudi olduğunu; cizyeden, ihtiyaçtan ve ihtiyarlıktan dolayı dilendiğini anlayınca, elinden tutar, evine götürür. Ona bir şeyler verir. Sonra onu beytü'l-mal'e (hazineye) gönderir. Oradaki görevliye, "**Bu ve emsallerine yardımcı ol. Gençliklerinde onlardan yararlanıp, ihtiyarlıkta yüzüstü bırakırsak, insafsızlık etmiş oluruz.**" der. (Ebu Yusuf, Kitabu'l-harac, s. 136)

Hımıs Hıristiyanlarından vergi alınmaktadır. Halid b. Velid, Rumların hücumunu önleyemeyeceklerini anlayınca, "**Sizi koruma karşılığı olarak sizden cizye almıştık. Bugün sizi koruyamayacak durumdayız.**" der ve cizyelerini iade eder.

Selahaddin Eyyubî de Şam'dan çekilmeye mecbur kaldığında, Halid b. Velid'in yaptığını aynen yapar. (Azzam, s. 154)